

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben házköz hordva, vagy vidékre postán küldve
egy hóra 10 korona, negyedévre 30 korona,
fél évre 60 korona, egész évre 120 korona.

Szerkesztőség: Kálvini utca 1. Telefon 28. 208.

Felélős szerkesztő: Hajós József

Prohászka püspök szózata a szociális kérdésről

Vannak nekünk olyan kötele-
ségeink is, köteleességeink a tár-
sadművelés és gazdasági kialakulá-
sra nézve s ezeknek épen úgy meg
akarunk felelni, mint kötele-
ségeinknek épen s lelkünk iránt.
— Most van ideje a társadalmi
eszmélésnek, ideje a lelkiismeret-
vizsgálatnak, melyet ki kell ter-
jesztenünk gazdasági s polgári
életünkre, hogy fölismerjük a ba-
jokat s az élet hegytelenségeit,
melyeket enyhíteni s megszüntetni,
a mulasztásokat, melyeket kipó-
tolni, az örítási egyenlőtlenségeket,
melyeket kiegyenlíteni kötele-
ségeink. Hiszen oly keservesen
szorvadtunk, oly sokat tapasztal-
tunk s ahát így megjárták a
küzdésem s szenvedés iskoláját,
azok bizonyára alkalmassabbak
lesznek a megértésre, buzgóbb-
ak a szenvedések erényezésére
s készségeik a megbocsátásra
és engesztelődésre.

Erre nézve főpásztori intel-
münk az, hogy vezessük be az
igaz, a gyakorlati kereszténysé-
get mint társadalmi igazságot,
mint testvérséget s méltanyossá-
got a társadalmi osztályok érde-
keinek s egymáshoz viszonyának
rendezésébe. Az európai civilizá-
ciónak legégetőbb kérdése a
legfontosabb érdeke most
munka igazságosságában
van. Nemcsak a munkásoknak
részt akarunk venni, mert meg-
érjük az isten szándékát, ak-
nemesek az égbolt napját kellő
fő igazak s bűnösök fölött, ha-
nem a jólét napját is föl akarják
kelteni gazdagok és szegények
fölött s a munka és haladás ál-
dásaiban is akarja őket része-
síteni. fölkelti tehát a testvéri
érzés s a társadalmi belátás
napját lelkünkben s indít s buz-
dit arra, hogy mindenkinek —
emberhez méltó lakása, eltartása,
háztartása, élete s műveltsége
legyen. Hiszen emberek, testvé-
rek, sőt Krisztuslan, Istengyer-
mekel s a közös, örök boldo-
ság részesei vagyunk. Legyünk
hat részesei a földi boldogulás-
nak is s ne sokaljuk ezért a
fáradalmat s a munkát, mert ha
az örök boldogságban való rés-
zesedés munkába s küzdelembe
kerül, ne sajnáljuk a munkát a
küzdelmet a földi boldogulásért
sem, hogy az életet a földön is
igazság s jószág intezze az egész-
nek s minden társadalmi osz-
tálynak s rétegnek javára!

Ezzel elősorban munkáste-
vezélnék fordulunk. Ők sok-
szor fölpanaszolják, hogy kihasz-
nálják s ígéretekkel, szép szó-

val félrevezetik őket, hogy ezek
után ők már senkinek sem hisz-
nek, hanem önmaguk veszik
kézbe boldogulásuk intézetét.
Jól tessék, ha a szociális igaz-
ság talján érdekeiket ők mag-
uk óvják, de biztosítják őket,
hogy igazságos követelményeiket
magukévá tessék mind-
nyájan s hogy ők akarunk
látni, hogy a társadalmom ne az
osztályra gyűlölettel nézzen
szociális, hanem a fejlődés isteni
gondolatát fölértve, méltóvalja
a munka jogait. De nemcsak a
kezi munkának, hanem a szel-
lemi munkások, a vállalkozók
munkájának méltó részvételét
is kell követelnünk. Legyen a
gazdasági élet, az üzem, melybe
a munkás belevissz, a vállalat,
nyit könyv, — fanalja meg er-
tekelni s megbecsülni annak
minden tényezőjét; jusszon tiszt-
tába annak esélyei, veszteségei
s nyereségei iránt, hogy követel-
téljenen igazságos legyen s
hogy a készséges közre tö-
d s szellemi nyeresége meg a
vállalatok sok rendbeli munká-
sainak egymáshoz viszonyára.

De az igazságos s egyenlő-
jogszerűséget mint megértes s
jogosítást, mint jó viszonyt s
összetartást a nemzet összes tár-
sadművelési osztályába s tisztá-
juk meg egymást a felelősséget, az
s az emberi jogok, a társadalmi
szerződés szabadságának el-
ismerését. Alighatónak látom
bírálatot, hogy az igazságos s
— álljon ez látót egyezőselet s
nem tartja le osztály osztály-
nem győzte le senki a munkás
osztályát, hanem a gazdasági
társadalmi rend gonoszságait
törték le. Nem lehet tehát köz-
tünk arról sem szó, hogy a
középosztály most már megint
uralkodhatik a munkásosztály
fölött; nem lehet szó reakcióról,
sem elnyomásról. Senkiét el nem
venni, mindenkinek a maradt
megadni — ez a jövő Magyar-
ország boldogulásának föltétele.
Reakcióról tehát, mely elnyo-
mást, véres viszályt s üldöz-
ést jelent, — mely kínzó kam-
rákért kínzó kamrákkal, véres
terror helyett, fehér terrorral
fanyogot köztünk még szó se
essék. A proletariátusra em-
beriségből kivetkőzött gonosz
tevének diadalmára köztünk
senki sem áhítozhatik!

Pártoljuk lelkesen mindazokat
az irányzatokat, melyek szociá-
lis, testvéris érzéseket s il-
embárséges szándékokat ostan-
nak, melyek nem osztályuralmat,
hanem a közérdeket szolgálják
s hasznára akarnak lenni nem
kiváltságos osztályoknak, hanem
az egész nemzeti társadalmunk.
Nem is volnának a közéleti te-

nyezők hivatásuk magaslatán,
ha érdekeiket egyoldalúan szel-
gálmának s ha nem helyezked-
nének az erkölcs s a kötelesség,
teljesítés szempontjára, melyen
csak a szociális igazság lehet
elgigantó. E nehéz viszonyok
közé kötelességünk mindenkit e
szeszerep s a kibontakozást
kereső törekvéseiben segítenünk
s re-zivennünk, megrendített
közügyeink rendezésére s a tár-
sadművelési béke helyreállítására
irányuló munkájában.

Keresztény hívők, testvérek,
férjak! Soha komolyabb s fo-
morabb időben nem szorultunk
mozdító! Magyarországot valóság-
ban van, sírja szelére jutott, de
a népek millióinak, kizsírját
körülfutják szemébe gyászkönyv
nem ill. Nekünk kell hozniuk,
nem tiltani, önmagunkat meg-
sajnálunk s nem tenetünk,
de mentünk! Megtehetjük, ha
akarjuk! Keserves voltunk azelőtt
is s a világháborúban még
kevésbébb letünk, mielőtt hát
el a megfagyott Magyar-
országban a testvére s ha már
nemcsak megfagyva, de meg-
morte is általa egymás mellett,
legelőbb ne álljunk gyűlölködve,
az hidegen, hanem fogjunk ke-
zet melletti s nézzük egymás
szembe mint testvérek! Szer-
essük, segítsek egymást! Érez-
zések meg hangyokon s beki-
teltünkben, hogy vártunk, most
haldokló, de fölkeltünk akaró
pártolunk fiat vagyunk! Harom
váltást kell tennünk: az első mély-
re, a második fölre, a harmadik
szelre!

Dr. Szabady József, Lengyelország
ról, Magyarországról, de a két
középosztályunk csak Magyar-
ország pusztul s vérzik! Ez
Európnak s a világunk, leg-
megviseltebb népe s ha ezelőtt
is sokszor fölpanaszoltuk, soha-
sem panaszolhatjuk ezt föl oly
keservesen, hogy „trudescunt
vulnera Hungariae”, mint most
vérzik az egész nemzet, egy seb
lett az ország! Ki lesz e sebek
gyógyítója? Kicsoda, ha nem
mi, Isten után? Ki szorren
minket, ha megunkat nem sze-
reljük? s ki tiszteljen, ha ennyi
szenvedés s csapás után e vért
tisztelni, azt kimélni s azt egy
szel s boldogabb magyar jó-
vónak erőfeszítéssel beállítani
még nem tanuljuk? De hát
r mehetünk-e még jobb jövőt
elédés? Kell remélnünk, hisz
vért s életet is a nemzet életéért
edünk s megfogadtuk a latin
mondást: „si vis vitam, da san-
guinem”, — ha életet akarasz,
adj vért. Nos, hát vért adunk,
saját vérünket ontottuk, áldozat-
okat százezerszám hoztak. Ad-
jon hát Isten életet, jobb, biz-
bóbb s tisztább jövőt nekünk s ha-
zánkunk! Álljunk ellent a rossz

nak, a régi magyar átoknak, a
visszavonásnak, pártoskodásnak
s gyűlölködésnek s valószuljon
rajtunk az apostol szava: „a
bökesség, latene titorja össze a
sátánt lábaitok alatt s a mi Urunk
Jézus Krisztus malasztja legyen
veletek”. (Rom. 16., 20.) Amen.

A darázsfészek ügye.

Indítvány.
A közgyűlés tagjait felháborít
megdöbbenéssel érintette azon hír,
hogy a. hó 28-án Varga Elemér
főmérnök dr. Vermes Mihály vá-
rosi bizottsági tagot, tisztelbéli
városi tisztifőügyészt a memóriá
hivattal szemben hitpog utján
gyakrolt, azonban személyes von-
natkórást teljesen mentes bírá-
latért szóval és tetleg megtámadta.
A közélet elfajulását jelentő
ezen eseménnyel szemben a köz-
gyűlés megbotránkozásának ad
kifejezést, azt elítéli és ezen bot-
ránnyat okozó magaviselet miatt a
közgyűlés elrendeli Varga Elemér
főmérnökkel szemben a fegyelmi
eljárás és őt állásától felüggeszti.
A közgyűlés egyttal szükséges-
nek tartja, hogy Vermes Mihály
dr. városi bizottsági tag és t. fő-
ügyésznök mintegy két évtizeden
át kifejtett hasznos közéleti mun-
kálkodásáért elismerését nyilvá-
nítsa és őt felkérje, hogy ezen
erőszakos bántalmazás dacára is
folytassa hasznos közéleti műkö-
dését, amelyre a közjó előmozdi-
tása végett épen a mai sőt

neveben, dr. Szabady József s.

A városi tanács a tizenkettes
bizottság indítványára a következő
határozati javaslatot teszi:

A tizenkettes bizottság indítvá-
nya két részből áll: Az első fe-
gyelmi eljárás megindítását javo-
solja Varga Elemér főmérnök je-
len állásától való azonnali felüg-
gesztését kívánja, mert dr. Vermes
Mihály városi bizottsági tagot és
tb. tisztifőügyészt szóval és tetleg
bántalmazta, — amiólt botránny
okozó magatartást tanusított.

Erre vonatkozólag széleszei a
tanács, hogy Varga Elemér eljá-
rána nem egy törvényhatósági tag,
annál kevesebb az egész bizottsági
testület ellen irányul, hanem a
névtelen cikkir ellen, aki hivatali
munkáján — tullepve a meg-
gedett határokat — mélyen sértő
módon vette bírdát alá. Varga
Elemér és a névtelen cikkir kö-
zött támadt ügy tehát a két fél
magánügye, amibe a törvényható-
sági bizottság a tanács véleménye
szerint csakis oly tekintetben szól-
hat bele, hogy Varga Elemér el-
járása nem okozott e köztisztvis-
lőnél meg nem engedhető utcai

Égyes szám ára 40 fillér.

Keresztény csak keresztény lapot olvasson!

